

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 400/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Katunským, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na prerokovanie veci nestranným a nezávislým súdom podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co 12/2013 z 23. októbra 2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 372/2014 zo 16. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na prerokovanie vecí nestranným a nezávislým súdom podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 12/2013 z 23. októbra 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 372/2014 zo 16. marca 2016 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka iniciovala konanie pred Okresným súdom Košice I vedené pod sp. zn. 14 C/901/2002 o určenie neplatnosti právneho úkonu, a to kúpnej zmluvy uzavretej 15. novembra 2000 medzi sťažovateľkou ako predávajúcou a [REDAKOVANÉ] ako kupujúcim (odporca v priebehu konania zomrel, na jeho miesto do konania vstúpili dedičia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]), ktorá sa týkala prevodu nehnuteľnosti – bytu [REDAKOVANÉ] nachádzajúceho sa na prízemí bytového domu, [REDAKOVANÉ], postaveného na parcele [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] Katastrálnym úradom Košice, Správou katastra Košice I, vrátane k nemu patriaceho podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu. Rozsudkom z 19. februára 2009 Okresný súd Košice I rozhodol v prospech sťažovateľky, voči ktorému žalovaní podali odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom z 21. októbra 2010 tak, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

3. Na základe ústavnej sťažnosti žalovaných ústavný súd rozhodol nálezom č. k. IV. ÚS 340/2012-62 z 22. novembra 2012 tak, že vyslovil porušenie ich základných práv rozsudkom odvolacieho súdu, zrušil napadnutý rozsudok a prikázal krajskému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Následne krajský súd rozsudkom č. k. 1 Co/12/2013-262 z 23. októbra 2013 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu sťažovateľky zamietol, pričom v odôvodnení vychádzal z uvedeného nálezu ústavného súdu. Vo svojom odôvodnení poukázal na skutočnosť, že kúpnej zmluve predchádzala dohoda uzavretá 24. októbra 2000 medzi sťažovateľkou a pôvodným odporcom [REDAKOVANÉ] s jeho manželkou [REDAKOVANÉ], v ktorej sa dohodli na odstúpení bytu

sťažovateľky odporcom a odporcovia sa mali zaviazať zabezpečiť sťažovateľke trojizbový byt podľa jej výberu spolu s doplatkom podľa aktuálnej trhovej ceny nehnuteľností. Z vedľajšieho dojednania ku kúpnej zmluve vyplýva, že kúpna cena za byt navrhovateľky bola dojednaná ako peňažná suma v dohodnutej výške a jej ďalšia časť ako naturálne plnenie v podobe zabezpečenia trojizbového bytu podľa výberu sťažovateľky.

4. Podľa sťažovateľky k porušeniu označených základných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru došlo tým, že krajský súd sa odchýlil od skôr vysloveného právneho záveru ústavného súdu, ktorý vo svojom náleze uviedol, že listina (kúpna zmluva) by mala obsahovať nepochybné všetky podstatné náležitosti zmluvy. Tým sa jeho rozsudok stal arbitrárnym a prekvapivým. Voči uvedenému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 7 Cdo 372/2014 zo 16. marca 2016 zamietol. Najvyššiemu súdu sťažovateľka vytýka, že sa taktiež odchýlil od právneho názoru ústavného súdu, keďže neprihliadol na všetky v konaní uvedené námietky, a teda jeho rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené.

5. Sťažovateľka na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že jej základné práva a slobody podľa „*čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 1 Co/12/2013 zo dňa 23. 10. 2013 porušené boli*“. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok „*NS SR rozsudkom sp. zn. 7 Cdo 372/2014 zo dňa 16. marca 2016 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 1 Co/12/2013 zo dňa 23. 10. 2013,*“ vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov konania.

II.

6. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (podobne aj II. ÚS 521/2015, II. ÚS 855/2015, IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných

a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

10. Podľa sťažovateľky k porušeniu ňou označených základných práv malo dôjsť rozsudkom krajského súdu, ktorý je arbitrárny a prekvapivý z dôvodu, že sa odchyľil od právneho názoru vysloveného v náleze ústavného súdu, čo malo za následok vyhlásenie rozhodnutia v neprospech sťažovateľky. Uvedené nedostatky vytyka aj rozsudku najvyššieho súdu.

11. Ústavný súd skúmal, či sťažovateľka mala, resp. stále má k dispozícii účinný opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok, ktorý jej zákon účinne poskytuje na ochranu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 36 ods. 1 listiny a na použitie ktorého je sťažovateľka oprávnená podľa osobitných predpisov. Ústavný súd vyjadruje názor, že takýmto účinným opravným prostriedkom je v danom prípade dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 236 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), pričom prípustnosť dovolania voči rozsudku krajského súdu je možné odvodiť z ustanovenia § 238 ods. 1 OSP, keďže krajský súd zmenil prvostupňové rozhodnutie vo veci samej. Túto možnosť sťažovateľka napokon aj využila (bod 4), čo mal ústavný súd preukázané aj z predložených príloh sťažnosti. Ak teda právny poriadok umožňoval sťažovateľke domôcť sa ochrany základných práv proti ich porušeniu rozsudkom krajského súdu v dovolacom konaní pred všeobecným (najvyšším) súdom, potom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany. V tejto časti preto ústavný súd odmietol sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

12. Ústavný súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka napriek tomu, že je kvalifikovane zastúpená advokátom, v petite sťažnosti vôbec neuviedla, aké základné práva boli porušené rozsudkom najvyššieho súdu (ústavný súd je petitom viazaný podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde a odôvodnenie sťažnosti s návrhom rozhodnutia nie je vôbec zosúladené), ani nenavrhla vysloviť ich porušenie. V samotnom petite sa však domáha okrem zrušenia rozsudku krajského súdu aj zrušenia rozsudku najvyššieho súdu.

13. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáhala. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Samotné rozhodnutie o zrušení rozhodnutia (v danom prípade dovolacieho, pozn.) je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy). Keďže sťažovateľka - v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane zastúpená advokátom - sa v návrhu na rozhodnutie sťažnosti nedomáhala vyslovenia porušenia základných práv, resp. slobôd v napadnutom konaní najvyššieho súdu, ale iba navrhla zrušiť toto dovolacie rozhodnutie, ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľky na začatie konania v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde sa touto časťou sťažnosti nemohol zaoberať. Ústavný súd preto jej sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľka je zastúpená advokátom. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05).

15. O ďalších návrhoch sťažovateľky formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu, rozsudku najvyššieho súdu a náhrada trov konania) z dôvodu odmietnutia sťažnosti nebolo potrebné rozhodnúť.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2016